

Міфи про поствакцинальні реакції

Одна з найбільш міфологізованих тем щодо вакцинації — реакції після щеплень. Дуже часто батьки помилково вважають їх небезпечними для здоров'я дитини та навіть відмовляються від вакцинації взагалі. В переважній більшості випадків такі реакції проходять самостійно. Жодної небезпеки здоров'ю дитини вони не несуть.

Йдеться про такі поствакцинальні реакції, як підвищення температури, виникнення набряку, ущільнення чи почервоніння у місці ін'єкції. Здебільшого вони тривають протягом одного-двох днів та є абсолютно очікуваними реакціями на вакцини.

Такі реакції організму пов'язані з механізмом дії певних вакцин. Щоби сформувати оптимальну імунну відповідь на введені антигени (компоненти вакцини, до яких, власне, і формується імунітет) до вакцин додають спеціальні речовини-ад'юванти. Вони підсилюють місцеву реакцію та сприяють тому, щоби більше клітин крові зреагували на введену вакцину. Таким чином наш організм помічає введені антигени, що є у вакцині, і вступає з ними в активну взаємодію.

В переважній більшості випадків такі реакції проходять самостійно. Жодної небезпеки здоров'ю дитини вони не несуть. Втім, є багато міфів та неточностей стосовно таких реакцій серед батьків.

МІФ: Почервоніння — це алергічна реакція, тому треба застосовувати антигістамінні (протиалергічні) препарати.

ФАКТИ: Почервоніння як реакція після щеплення найчастіше не є алергічною, тому давати дитині протиалергічні засоби не обґрунтовано. Крім того, розвиток анафілактичних реакцій (надзвичайно рідкісних тяжких та небезпечних алергічних реакцій) ці препарати також не попереджують. Таким чином, ви даєте дитині зайві ліки, користі від яких немає, натомість можливі побічні дії.

МІФ: Температуру, що з'являється після щеплення, потрібно обов'язково збивати.

ФАКТ: Не варто давати дитині жарознижувальне “для профілактики”. Самі ж ліки частіше є причиною виникнення алергічної реакції. Водночас батьки часто схильні розцінювати цю реакцію як алергію саме на вакцину, а не на додаткові препарати. Тому рекомендовано давати жарознижувальне або знеболювальне лише у випадку необхідності.

- Якщо дитина відчуває сильний дискомфорт, біль чи погано переносить підвищення температури — не варто чекати підвищення температури 38,5 і вище градусів. Якщо ж дитина нормально переносить підвищену температуру — від використання ліків можна утриматись.

- Рекомендовані препарати для зниження температури — парацетамол або ібупрофен. В жодному разі не рекомендується використовувати ацетилсаліцилову кислоту. В будь-якому випадку стосовно дозування ліків порадьтеся з вашим педіатром або сімейним лікарем.
- За підвищеної температури також важливо переконатися, що дитина не одягнена занадто тепло та давати достатньо пиття.

МІФ: Компреси та мазі допомагають зменшити набряк та почервоніння.

ФАКТИ: Мазі, йодні сітки, прикладання листків капусти чи застосування компресів на місці уколу можуть призвести до перегріву, ще більшого притоку крові до місця ін'єкції. Це може сприяти збільшенню розміру почервоніння чи ущільнення в місці щеплення та навіть опіку. Тому жодних маніпуляцій з місцем ін'єкції проводити не можна. Ущільнення пройде саме по собі, якщо не втручатися.

МІФ: Після щеплення не бажано гуляти з дитиною на вулиці.

ФАКТИ: Прогулянка на свіжому повітрі ніяким чином не може нашкодити дитині. Натомість допоможе позбавитись стресу та відволіктись від стресу, який міг виникнути внаслідок ін'єкції.

Коли потрібно звернутись до лікаря:

- Почервоніння почалося через 2 дні після щеплення.
- Воно збільшилося в розмірі (більше ніж 5 см).
- Біль посилюється або почервоніння у місці ін'єкції збільшується через 3 дні.
- Температура виникла через 2 дні (або триває більше трьох днів).

За матеріалами МОЗ України